

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 89

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

נשא - שבועות - תשפ"ג

עניין של חינוך

סמיכות החג לפרשת נשא

זכות גדולה, אך גם אחריות גדולה, נתגלגלה לדינו, מסמיכות חג השבועות, חג מתן תורה, לשבת קודש. אמת, הכל חייבים בתלמוד תורה בכל ימות השנה, וחייבים לקבוע עיתים לתורה: אבל רבים טרודים על המחיה ועל הכלכלה, ורואים עצמם כאנוסים. שישה ימים טרודים אנו במלאכתנו - ובשבת מה, בשבת עיפים אנו מעמל השבוע. תירוץ דחוק הוא, אך תירוץ ברם עתה, כאשר חוגגים אנו את חג מתן תורתנו, ומודים אנו על היקרה שבמתנות, הנפלאה שבתשורות - בזאת נבחן האם פיננו וליבנו שווים, האמנם שמחים אנו בתורה ובלב שלם מודים על נתינתה. השבת שאחרי שבועות, שבת שאחרי יום חג ומנוחה. איננו עיפים בו, איננו מותשים - האם נקדישו לתורה!! או נפנה, חלילה, למשחקי הילדים, בטלה וקריאת עיתונים...

כידוע, פרשת נשוא היא הארוכה ביותר בתורה. ומאמרי הזוהר הקדוש עליה, הארוכים מכל הפרשיות. ומדוע? אמר הגאון הקדוש בעל חידושי הרי"ם זצ"ל, משום שהם נקראים בשבת שאחרי חג מתן תורה. בלהט הצימאון לתורה. ובכך נבחן ונקבל שכר נצחי! (מעייין השבוע).

שבת שלום מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

"כי יפלא לנדר נזיר להזיר לה' (ו', ב')

המלמד הוותיק, רבי מרדכי זאב בלוי זצ"ל, סיפר סיפור מופלא בשם רבו, ויש בסיפור זה מסר מאלף וחשוב עד מאוד בענייני חינוך. רבו של הרב בלוי העיד שהגאון בעל ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש, כ"ק רבי חיים אליעזר שפירא זיע"א, נסע פעם ברכבת, וראה לפניו אדם היושב בספסל ממולו המוציא כריך עם בשר 'דבר-אחר' ואוכל. הגאון ראה את אשר נעשה, וצעק על האדם ההוא: 'יהודי, אסור לך לאכול חזיר! הנוסע הביט ב'מנחת אלעזר' בפליאה, כמי שתמה על ההערה שיצאה מפיו ואמר לו: 'אינני יהודי, ולכן מותר לי לאכול את הבשר הזה! אבל הגאון האדיר, שפסקי ההלכה שלו הופצו עוד בחייו ברחבי העולם היהודי כולו, פונה אל האדם ההוא בשנית, וחוזר ואומר לו 'יהודי! אל תאכל חזיר! והוא מתעקש אף הוא, שאיננו יהודי, אבל כשהגאון ממונקאטש אמר לו בפעם השלישית שלא יאכל חזיר, קרה משהו... האיש שאכל את בשר-החזיר ניגש אל חלון הרכבת, והשליך את הבשר החוצה, ניגש אל הגאון והודה בפניו שאכן הוא יהודי, פרץ בבכי, וביקש לדעת איך הצליח לזהותו כיהודי. 'אני נפגש עם הרבה אנשים, ואף אחד מהם לא אמר לי שאני יהודי, וכיצד הצלחת לראות שאני יהודי?' שאל האיש את הגאון. ה'מנחת אלעזר' אחז בידו של היהודי, חיבקו בחום, ואמר לו: 'די היה לי להביט בהתנהגותך בעת שאכלת את הבשר, כדי לדעת שהינך יהודי'. משהאיש לא הבין את פשר הדברים, הסביר לו הגאון: 'שהשו"ע (אורח חיים, סימן ק"ע הלכה ז) אומר ש'לא ישוך פרוסה ויניחנה על גבי השולחן'. והטעם הוא, כפי שמביא המשנה ברורה, 'מפני שנמאסה לבריות'. דהיינו, אדם הנושך בכריך הלחם, ומכניס לפיו את החתיכה, ומניח את שארית הפת על השולחן, ממאיס בכך את חבירו היושב לצידו. ולכן, המשיך הגאון והסביר לאיש ההוא, נהגו יהודי פולין שכאשר הם אוכלים לחם, הם חותכים בסכין את החתיכה שברצונם לאכול, ומכניסים רק אותה לפיהם, והלחם עצמו נשאר 'נקי'. הדבר מקובל גם באכילת תפוח, וכל כיו"ב, שלא נוגסים בתפוח עצמו, אלא חותכים את החתיכה הראויה בסכין. כך נהגו יהודי פולין, 'הסתכלתי עליך בשעת אכילתך את בשר הדבר-אחר, אמר ה'מנחת אלעזר' לאיש, וראיתי שגם אתה אוכל בצורה כזו, דהיינו שלא נגסת בכריך עצמו, אלא אחזת סכין בידך, וחתכת לעצמך את החתיכה שרצית לאכול. זה הספיק לי כדי לדעת בבירור שאתה יהודי, וככה בוודאי ראית אצל הוריק את קיום ההלכה ההיא בסימן ק"ע, ולכן גם אתה מתנהג כך. לא יתכן שגוי יתנהג בצורה שכזו, לא יתכן!!!

האיש הודה והתוודה שכל דבריו של הגאון הם אמת ויציב, והוא אכן גדל בבית יהודי לכל דבר, וקוקף הצרות והמצוקות שפקדו את העם היהודי בתקופה ההיא, הגיע לאן שהגיע, והתדרדר לאן שהתדרדר, עד שהגיע למצב בו הוא אוכל בשר דבר-אחר. אבל קיום ההלכה בסימן ק"ע שראה בבית הוריו, לא נשכחה ממנו, האיש הפך להיות אחד מחסידיו הנלהבים של הגאון ממונקאטש. הוא הרגיש שה'מנחת אלעזר' נגע לו בדיוק בנקודה הרגישה ביותר בחייו, וקיבל על עצמו מהיום והלאה להישמר ולהזהר בקיום כל ההלכות בשו"ע. ולוואי ונזכה.

(מתוך הספר: ברכי נפשי)

תקיעה אחת! \ ספור על האדמו"ר ממונקאטש זי"ע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת כ"ק
האדמו"ר
ממונקאטש -
רבי חיים
אלעזר שפירא
ב"ר צבי
הירש זי"ע.

נולד בה' טבת ה'תרל"ב בסטריז'וב שבפולניה. נקרא ע"ש אבי זקנו, ר' אלעזר שפירא מלאנצהוט. מצאצאי ר' צבי אלימלך מדינוב בעל ה'בני יששכר'. כבר משחר ילדותו ראו את עמקות שכלו ומהירת השגתו וכח זכרונו הנפלא. בהיותו כבן שלוש שנים חלה והגיע עד שערי מוות והוסיפו לו את השם חיים. גאון אדיר בתורה בנגלה ובנסתר. למד תורה מתוך יסורים. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרע"ד מילא את מקומו. מגדולי מנהיגי היהדות באונגארן שהשפעתו התפשטה על פני תבל. נודע בדרשותיו הנלהבות שעוררו את הלבבות. הקים את כולל תפארת צבי ע"ש אביו. הקים את שכונת בתי מונקאטש בירושלים. ולאחר מלחמת העולם הראשונה ייסד את ישיבת דרכי תשובה, שמשכה אליה רבים מכל רחבי הונגריה וצ'כוסלובקיה, הוא אף עמד בראשה. נפטר ביום ב' סיון ה'תרצ"ז ציונו בבית העלמין בקרופניץ. חי כ-66 שנים. לאחר פטירתו שימש חתנו, ר' ברוך יהושע רבינוביץ כרב העיר ואדמו"ר חסידות מונקאטש מתלמידיו: ר' יצחק אייזיק מושקוביץ (אב"ד מאור הגולה), ר' נטע שלמה שליסל (דומ"ץ מונקאץ ומח"ס נטע שעשועים), ר' דוד קליין (מח"ס בית ארזים), ר' יצחק שטרנהעל (מח"ס כוכבי-יצחק ורב בבליטמור), ר' יחיאל מיכל גאלד (מח"ס מאסף לכל המחנות). מספריו מנחת אלעזר 8 כרכים, שו"ת אות חיים הלכות - תפילין אות שלום הלכות מילה - דברי קודש דרשות - דברי תורה המכילים חידושים, רמזים ואגדות דרכי תשובה הלכות ועוד ועוד (מהעלון פניני עין חמד) תהא נשמתו צרורה בצרור החיים וזכותו תהא מגן עלינו ועל כל ישראל, אמן!

רַבְּנוּ בְּהִיּוֹתוֹ בְּבֵית הַרְפוּאָה בְּבוּדֵאפֶּסֶט, בְּחֻדְשֵׁי הַחֶרֶף ה'תְּרַצ"ז קוֹדֵם פְּטִירָתוֹ, בְּקֶשׁ לְסַדֵּר לוֹ מִנְּגוֹן לְשִׁבְת בְּחֻדְר פְּרָטִי בְּבֵית הַרְפוּאָה. הַהֲנַהֲלָה הַסְּפִימָה, בְּתֵנָאִי שֵׁיִשְׁמֹר עַל הַשְּׁקֵט - שְׁלֵא יִטְרִידוּ אֶת הַחוּלָיִם. אוּלָם רַבְּנוּ בְּמִנְחָה עָרַב שֶׁבֶת, אָמַר בְּזַעֲקָת הַלֵּב אֶת הַפְּסוּקִים: 'יֹאמְרוּ גְאוּלֵי ה'... וּמִמְעַרְב מִצְפוֹן וּמִמִּזְמַן (תְּהִלִּים קז' ג) וּבְאוּמְרוּ הַפְּסוּקִים: 'וַיִּזְעַקוּ אֶל ה', וַיִּצְעַקוּ אֶל ה'. רָעֲשׂוּ סִפֵּי הַבַּיִת מִקוֹל בְּכִיּוֹתָיו, עַד שֶׁהִתְקַבְּצוּ כָּל הַמּוֹן אֲנָשֵׁי בֵּית הַרְפוּאָה פִּי נִבְּהֵלוּ. מִיַּד הִגִּיעַ הַמְּנַהֵל וְטָעַן שְׂרִימוֹ אוֹתוֹ, כִּי לֹא קִיַּם הָרַב הַקְּדוֹשׁ הַבְּטַחְתּוֹ לְבַל יִרְעִישׁ, עָנָה לוֹ רַבְּנוּ: 'וְכִי אֲנִי הָרֵאשׁוֹן, שְׁעוֹשֶׂה רָעֵשׁ בְּבֵית- הַרְפוּאָה? הֲלֹא אֶתְמוּל הָיָה רָעֵשׁ כְּזֶה, וְעוֹד גְּדוֹל מִשָּׁל הַיּוֹם'. הַשִּׁיב הַמְּנַהֵל: 'הָרָעֵשׁ אֶתְמוּל הָיָה מִחֻמַּת פְּצוּעַ קֶשֶׁה שֶׁהוּבָא לְכָאוּ, וְלֹא יָכְלוּ לְהַשְׁקִיט אֶת כְּאָבִיו, וּמִחֻמַּת כֵּן צָעַק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, וְדָבַר כְּזֶה קוֹרָה מִזְמַן לְזְמַן בְּבֵית הַרְפוּאָה, אָבַל רָעֵשׁ הָרַבִּי הָיָה עַל חֲנָם וְלֹא דָבַר'. עָנָהוּ רַבְּנוּ בְּהִתְרַגְּשׁוֹת: 'מָה אַתָּה יוֹדֵעַ עַל גּוֹדֵל הַכְּאָב וְצֶעַר הַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה וְצֶעַר כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, הֲאִם תִּדְעַ עִמָּה כּוֹאֵב וּמֹר לַיהוּדֵי הַמְּצַפֶּה כְּבָר אֲלֵפִים שָׁנָה לְבִיאַת הַמְּשִׁיחַ? הֲלֹא הַכְּאָב גְּדוֹל פִּי עִמָּה, וְאֵיךְ לֹא אֲצַעֵק?!' (מִתּוֹךְ שִׁיחְתּוֹן שֶׁל עַבְדֵי אַבוֹתֵי)

רַבְּנוּ חִבְּב מְאֹד אֶת נִכְדּוֹ הַקָּטָן, צָבִי, (שֶׁנּוֹלַד לְאַחַר שָׁנִים אַרְבָּעוֹת לְבֵתוֹ הַיְחִידָה). בְּחֻדְשׁ אֶלוּל, בְּשָׁנָה הָאַחְרֹנָה לְחַיָּו, כְּשֶׁתִּקַּע הָאֲדָמוּ"ר בְּשׁוֹפָר, בְּקֶשׁ הַיָּלֵד שִׁיתְקַע עוֹד תְּקִיעָה אַחַת בְּעִבּוּרוֹ. הֶסֶב נֶעְנָה, וְכָל הַחֻדְשׁ תִּקַּע עוֹד תְּקִיעָה לְשִׁמְחַת נִכְדּוֹ. כְּשֶׁהִגִּיעַ עָרַב רֵאשׁ הַשָּׁנָה לֹא - תִּקַּע הָאֲדָמוּ"ר בְּשׁוֹפָר, מִכִּיּוֹן שֶׁאִין תּוֹקְעִים בְּעָרַב רֵאשׁ הַשָּׁנָה. אוּלָם הִנְכַּד לֹא וְתֵר, רָקַע בְּרַגְלָיו וְהִתְחַנֵּן: "תְּקִיעָה אַחַת, רַק תְּקִיעָה אַחַת". - לְבִסוּף הֶסֶב נִכְנַע לוֹ וְתִקַּע תְּקִיעָה אַחַת. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, לִפְנֵי הַתְּקִיעוֹת, פָּתַח הָאֲדָמוּ"ר אֶת אֲרוֹן הַקְּדָשׁ וְקָרָא: 'רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם! עָלֵי לְבַבְךָ מְחִילָה עַל שֶׁעֲבַרְתִּי עַל הַמְּנַהֵג הַמְּקַבֵּל וְתִקְעָתִי אֶתְמוּל בְּשׁוֹפָר. עֲשִׂיתִי זֹאת, כִּי לֹא יִכְלָתִי לְשִׂאת אֶת בְּכִיּוֹ שֶׁל נִכְדִּי. וְאַתָּה, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, בְּנִיךְ שׁוֹכְבִים עַל הָאָרֶץ וּמִתְחַנְּנִים רַק תְּקִיעָה אַחַת! תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל לְחֵרוֹתָנוּ! הֲאִם לֹא תַעֲנֶה לְתַחֲנוּנֵי בְּנִיךְ?!'

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אמן!